

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

Síť sociálních služeb v českokrumlovském regionu

Vedoucí práce: Mgr. Jana Šimečková

Autor práce: Pavel Valach

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Forma studia: Kombinovaná

Ročník: III.

2010

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

21. března 2010

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Janě Šimečkové
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

Úvod	5
1 Historie a vývoj sociálních služeb.....	6
2 Současný systém sociálních služeb a nástin problematiky.....	8
2.1 Nástin problematiky sociálních služeb.....	8
2.2 Příspěvek na péči.....	10
2.3 Přehled registrovaných sociálních služeb v Českém Krumlově	12
2.3.1 Azylové domy	12
2.3.2 Domovy pro seniory	12
2.3.3 Dům na půl cesty	12
2.3.4 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a terénní programy	13
2.3.4.1 CPDM, o.p.s.	13
2.3.4.2 Kocero, o.p.s.	14
2.3.5 Odlehčovací služby	14
2.3.6 Osobní asistence	15
2.3.7 Pečovatelská služba	16
2.3.8 Tísňová péče	16
2.4 Sociální služby hospicového typu	17
2.5 Financování sociálních služeb	17
3 Smluvní vztahy v sociálních službách	18
4 Registrace poskytovatelů sociálních služeb	19
5. Pracovníci v sociálních službách	19
6 Cíle a hypotézy	22
6.1 Cíle	22
6.2 Hypotézy	23

6.2.1 Hypotéza č. 1.....	23
6.2.2 Hypotéza č. 2.....	23
7 Metodika a výsledky.....	24
7.1 Seznámení s výzkumem	24
7.2 Geografické, demografické údaje a hodnoty území.....	25
7.3 Základní zjištění o sociálních službách.....	27
8 Poskytované sociální služby v českokrumlovském regionu za rok 2009	32
8.1 Osobní asistence.....	32
8.2 Pečovatelská služba.....	32
8.3 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a terénní programy.....	33
8.4 Tísňová péče.....	33
8.5 Domovy pro seniory.....	34
8.5.1 Domov pro seniory Český Krumlov	34
8.5.2 Domov důchodců Horní Planá	34
8.6 Odlehčovací služby.....	35
8.7 Azylový dům.....	35
8.8 Dům na půl cesty.....	35
9 Výzkum příspěvku na péči.....	36
9.1 Příjemci PNP.....	36
9.2 Pečující osoby versus poskytovatelé pomoci.....	38
9.3 Věkové rozdělení klientů sociálních služeb a příspěvku na péči.....	39
10 Diskuze.....	42
Závěr.....	44
Seznam použitých zdrojů.....	47
Seznam zkratk.....	50
Abstrakt	51

ÚVOD

Za téma práce jsem zvolil síť sociálních služeb v českokrumlovském regionu. Rozhodl jsem se zmapovat druhy a dostupnost sociálních služeb, protože tato problematika se mi jeví jednak jako zajímavá, a zároveň zatím nikým podrobněji nezpracovaná. Dosud byl tento pohled na sociální služby v regionu, podle mého názoru, opomíjen. Věřím, že výstupy z této bakalářské práce budou přínosem pro mne, i mé kolegy, neboť právě sociální služba je mou profesí.

Sociální službou je v této bakalářské práci míněna taková sociální služba, která je službou ve smyslu zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Ostatním činnostem, které napomáhají osobám řešit nepříznivou sociální situaci např. z důvodu věku či zdravotního stavu, avšak nejsou součástí již zmíněného zákona, věnuji část v závěru bakalářské práce.

Stanovenými hypotézami chci prokázat, zda registrovaný poskytovatel sociální pomoci je či není pro obyvatele v odlehlých obcích nedostupný, a zda nejčastějšími klienty sociálních služeb jsou senioři (tj. lidé starší 65 let).

Pro získání údajů chci využít svých pracovních kontaktů, přístupu k počítačovým aplikacím a osobní kontakt se sociálními pracovníky jednotlivých obcí a poskytovateli. To znamená zjištění potřebných údajů pomocí analýzy dostupných dokumentů a údajů. Bakalářskou práci tvoří praktická a teoretická část.

Použitá literatura, která tvoří hlavní zdroj informací v teoretické části, je tvořena odbornými publikacemi zaměřenými vždy na konkrétní problematiku v sociální oblasti. Stěžejním zdrojem je zde zákon o sociálních službách. Dalšími citovanými zdroji jsou také: Sociální služby a příspěvek na péči. (Králová, J.; Rážová, E., 2008), Základy sociální práce (Matoušek a kol., 2001).

1 Historie a vývoj sociálních služeb

Sociální práce a tím i sociální služba obecně se začala postupně vyvíjet koncem 19. století v Anglii a USA, a to činností církevních spolků a dobrovolnických organizací, které však neměly formu systémové práce.¹

„Charitativní nestátní společnosti již před začátkem 20. století zaměstnávaly profesionální sociální pracovníky, kteří lidem a rodinám poskytovali finanční i materiální pomoc, pomáhali při vzdělávání dětí i při hledání vhodného ubytování. Souběžně s uvedenými inovativními iniciativami pokračovaly ve své činnosti církevní řády a denominace zaměřené na charitativní činnost. Většina z nich se při poskytování sociální péče postupně stávala partnery státu.“²

Časem se sociální práce výrazně profesionalizovala. U nás se aktivita, o které by se dalo říct, že byla sociální prací, začala objevovat až se vznikem první republiky. To s sebou postupně přineslo potřebu sociálních pracovníků, kteří však museli být někde vyškoleni. Tím pádem se objevují první školy, vychovávající profesionály.³

Po roce 1948 byla sociální práce jako obor upozaděna, neboť byla v přímém rozporu s nastolenou ideologií. Toto však existenci sociálních problémů nevymazalo, ale jen na čas odsunulo mimo pozornost.⁴ Postupem času však stejně vyplynula potřeba péče o sociálně potřebné občany. Protože však péče o děti, postižené a staré osoby byla značně institucionalizovaná, sociální služby se omezovaly na péči o sociálně nepřizpůsobené, osoby propuštěné z výkonu trestu a pečovatelskou službu pro seniory.⁵

Po roce 1989 začala sociální práce čelit novým skutečnostem, pro tehdejší Československo zcela neznámým. Změnila se společenská situace. Po vyhlášené amnestii vznikla potřeba sociálně pracovat s propuštěnými, začala růst nezaměstnanost, rozmohla se prostituce a objevila velká škála drog. Mnoha úkolů se zhostily nevládní organizace. Sociální práce začala čelit mnoha druhům sociálních situací.⁶

¹ Srov. JANOUŠKOVÁ, K. (Ed). *Metodické a koordinační dovednosti v sociálních službách*, s. 11.

² MATOUŠEK, Oldřich. et al. *Základy sociální práce*. s. 100.

³ Srov. MATOUŠEK, Oldřich. et al. *Základy sociální práce*. s. 97-101.

⁴ Srov. Tamtéž. s.140.

⁵ Srov. JANOUŠKOVÁ, K. (Ed). *Metodické a koordinační dovednosti v sociálních službách*, s. 12.

⁶ Srov. MATOUŠEK, Oldřich. et al. *Základy sociální práce*. s.152.

„Hlavními inovačními trendy byly v devadesátých letech snaha o deinstitucionalizaci sociálních služeb, tj. vytváření alternativ k tradiční, většinou ústavní péči, a masivní nástup nestátních organizací (církevních i necírkevních) do sociální péče. Novinkou byly i neprofesionální sociální služby poskytované dobrovolníky“⁷

Proces vývoje sociální práce a sociálních služeb vyústil v roce 2006 v přijetí zcela nového zákona o sociálních službách.

Pro příklad uvádím základní uspořádání sociální péče dle tehdejší právní úpravy, tj. do konce roku 2006:

- 1) výchovná a poradenská péče
- 2) ústavní sociální péče
- 3) péče v ostatních zařízeních sociální péče
- 4) pečovatelská služba
- 5) stravování⁸

Srovnání s dnešním rozdělením zařízení sociálních služeb vypovídá o tom, jak se přizpůsobují potřebám klientů (viz kap.2). Základní charakteristiky nového přístupu k sociálním službám byly například uvedeny v důvodové zprávě k vládnímu návrhu zákona o sociálních službách v roce 2005.

„Podle navrhovaného zákona bude poskytovaná pomoc:

- *dostupná - z hlediska typu pomoci, územní dostupnosti, informační dostupnosti a v neposlední řadě také z hlediska ekonomického,*
- *efektivní – bude uzpůsobena tak, aby vyhovovala potřebě člověka a nikoliv “potřebám” systému,*
- *kvalitní – bude zabezpečována způsobem a v rozsahu, který odpovídá současnému poznání a možnostem společnosti,*
- *bezpečná – bude zabezpečována tak, aby neomezovala oprávněná práva a zájmy osob,*
- *hospodárná – bude zabezpečována tak, aby veřejné i osobní výdaje používané na poskytnutí pomoci v maximálně možné míře pokrývaly objektivizovaný rozsah potřeb.“⁹*

⁷ MATOUŠEK, Oldřich. et al. Základy sociální práce. s.152.

⁸ Srov.MICHALÍK, Jan. Smluvní vztahy v sociálních službách. s.8.

2 Současný systém sociálních služeb a nástin problematiky

2.1 Nástin problematiky sociálních služeb

Definice sociálních služeb je obsažena v zákoně č. 108/2006 Sb., kde je řečeno, že sociální služba je „činnost nebo soubor činností zajišťující pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení.“¹⁰

Sociální služba je realizována sociálním pracovníkem prostřednictvím sociální práce. Sociální pracovník musí splňovat určitá kritéria pro výkon své profese a jeho postavení v sociálních službách určuje také již zmíněný zákon. Pracovník v sociálních službách vykonává sociální poradenství, sociální péči a sociální prevenci. K základním formám sociálních služeb patří služby pobytové, ambulantní, terénní. Významnou část zákona o tvoří sociální dávka příspěvek na péči.

Také poradenská činnost v sociálních službách je důležitým činitelem řešení nepříznivé situace klienta. Zahrnuje v sobě podávání informací o možnostech řešení, druzích služeb, základních činnostech atd.¹¹

Sociální péče v zařízeních poskytujících sociální služby je velmi širokým spektrem činností, které jsou druhově jasně definovány a soustředí celou škálu sociálních a zdravotních pracovníků.

Pro představu uvádím výčet všech typů zařízení sociální péče dle již zmíněného zákona č. 108/2006 Sb.:

- a) centra denních služeb
- b) denní stacionáře
- c) týdenní stacionáře
- d) domovy pro osoby se zdravotním postižením
- e) domovy pro seniory
- f) domovy se zvláštním režimem
- g) chráněné bydlení
- h) azylové domy

⁹ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o sociálních službách. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. [online]. PSČR, 2006 [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=1102&CT1=0#prilohy>>.

¹⁰ §3 písm. a) zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

¹¹ Srov. §37 a §38 zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

- i) domy na půl cesty
- j) zařízení pro krizovou pomoc
- k) nízkoprahová denní centra
- l) nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- m) noclehárny
- n) terapeutické komunity
- o) sociální poradny
- p) sociálně terapeutické dílny
- q) centra sociálně rehabilitačních služeb
- r) pracoviště rané péče
- s) intervenční centra
- t) zařízení následné péče¹²

Podobným způsobem jsou rozděleny služby sociální prevence.

„Služby sociální prevence napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby. Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.“¹³

Rozvíjejícím se odvětvím v sociální práci začalo být aktivní zjišťování potřeb občanů v nějaké konkrétní oblasti. Tuto problematiku zpracovávají od 1.1.2007 povinně kraje a dobrovolně města a obce. Jedná se o tzv. plán rozvoje sociálních služeb. Podobně můžeme chápat i výrazy komunitní plán rozvoje sociálních služeb či střednědobý plán sociálních služeb.¹⁴

Naplnění zákona se tedy děje prostřednictvím sociálních pracovníků v příslušných zařízeních sociálních služeb. Podstatnou součástí zákona je také příspěvek na péči, který je zabezpečován pracovníky příslušných odborů obcí s rozšířenou působností a posudkovou službou příslušných správ sociálního zabezpečení.

¹² Srov. zák. č. 108/2006, o sociálních službách.

¹³ §53, zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

¹⁴ Srov. §94 a §95, zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

2.2 Příspěvek na péči

Příspěvek na péči je měsíčně se opakující sociální dávka poskytována osobám, které potřebují každodenní pomoc při úkonech soběstačnosti. Příjemce si může z příspěvku hradit profesionální sociální službu, nebo jej použije k pokrytí nezbytných nákladů při zajištění péče v rodině.¹⁵

Za nepřímého předchůdce příspěvku na péči je možné považovat kombinaci tzv. zvýšení důchodu pro bezmocnost a příspěvku při péči o osobu blízkou. Na této sociální dávce je dobře vidět, jak se nová sociální pomoc více přiblížila jednotlivci a dala mu více svobody k rozhodování.¹⁶

Na zvýšení důchodu pro bezmocnost měl nárok každý, kdo byl poživatelem důchodu a byl posudkovým lékařem uznán částečně, převážně nebo úplně bezmocným. Vyplácená částka se pohybovala ve stokorunách. Pečující osoba takto „bezmocného“ následně žádala o svůj příspěvek za péči, který se pohyboval v řádech několika tisíc korun.¹⁷

Dnes je situace úplně jiná. Každý příjemce příspěvku na péči se může rozhodnout, kdo bude jeho pečující osoba nebo poskytovatel pomoci a sám dostává příspěvek na péči ve stupni závislosti, který mu byl přiznán. Poskytovat péči může i několik osob společně.¹⁸

Příspěvek na péči je poskytován ve čtyřech stupních podle rozsahu péče, kterou člověk potřebuje. Míra potřeb je posuzována sociálním pracovníkem a následně posudkovým lékařem České správy sociálního zabezpečení. Výše dávky měsíčně činí:

1. stupeň	2 000,- Kč	(pro nezletilé 3 000,- Kč)
2. stupeň	4 000,- Kč	(pro nezletilé 5 000,- Kč)
3. stupeň	8 000,- Kč	(pro nezletilé 9 000,- Kč)
4. stupeň	12 000,- Kč	(pro nezletilé 12 000,-Kč) ¹⁹

¹⁵ Srov. §7 zák. č. 108/2006, o sociálních službách.

¹⁶ Srov. Zák. č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení. S platností do 31.12.2006.

¹⁷ Srov. Zák. č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení. S platností do 31.12.2006.

¹⁸ Srov. §21 zák. č. 108/2006, o sociálních službách.

¹⁹ Srov. §7 a 11 zák. č. 108/2006, o sociálních službách.

Člověk, který nezvládá některé ze základních životních úkonů, podá písemnou žádost na příslušný městský úřad. Na základě této žádosti provedou sociální pracovníci následně sociální šetření v místě bydliště žadatele. Sociální šetření je procedura, která spočívá nejprve v kontaktu s žadatelem v jeho sociálním prostředí a následně ve vypracování bodového ohodnocení úkonů soběstačnosti a péče o vlastní osobu, a co možná nejkompletnější zhodnocení sociální situace žadatele. Šetření poté slouží jako podklad pro posudkového lékaře České správy sociálního zabezpečení.

System příznávání příspěvku na péči je založen na počtu nezvládaných či zvládaných sebeobslužných úkonů. Prvotně je posuzována schopnost soběstačnosti v domácím sociálním prostředí. Zdravotní stav není přímo určující, jako je tomu kupříkladu u posuzování invalidity. V případě zdravotního stavu se jedná spíše o podkladové informace, dokreslující celkovou sociální situaci klienta. Proto i člověk s vážným dlouhodobým onemocněním, nemusí vždy na tento příspěvek dosáhnout.²⁰

Pravidla tohoto šetření jsou pevně stanovená. Podle nich by měl sociální pracovník provádět sociální šetření co možná nejobjektivněji, k tomu používat metodiku posuzování úkonů soběstačnosti a péče o vlastní osobu. Jako sociální pracovník, zabývající se příspěvkem na péči již od jeho uvedení do praxe, tj. od roku 2007, občas zjišťuji, že v rámci celé České republiky se posuzování pracovníků příspěvku na péči v některých případech diametrálně liší. Je velmi důležité, jak situaci vyhodnotí konkrétní sociální pracovník v konkrétní dobu.

Přestože jsem výše uvedl, že podmínky pro sociální šetření jsou více méně pevně dány, je v sociálním šetření přesto prostor pro subjektivní vnímání situace klienta, a to ze strany sociálního pracovníka. Tím si vysvětluji (mou praxí zjištěné) rozdíly v rámci České republiky.

Je důležité také uvést, že v průběhu let 2007 a 2008 se začala ozývat poměrně velká skupina občanů, která z působnosti zákona zcela „vypadla“. Jedná se o děti a dospělé trpící onemocněním vyžadujícím úpravu stravy (fenylylketonurie, diabetes), duševním onemocněním, cystickou fibrózou a dalšími závažnými celoživotními chorobami.²¹

²⁰ Srov. §9 zák. č. 108/2006, o sociálních službách.

²¹ Informace o poskytování příspěvku na péči diabetickým dětem. MPSV. [online]. MPSV, 10.2.2010 [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/8278/10022010.pdf>

2.3 Přehled registrovaných sociálních služeb v Českém Krumlově

2.3.1 Azylové domy

"Azylové domy poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Služba podle odstavce 1 obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,*
- b) poskytnutí ubytování,*
- c) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí."²²*

Azylové bydlení bylo zřízeno Městem Český Krumlov. Zařízení v Českém Krumlově slouží pro matky s dětmi a těhotné ženy, které se ocitly v jakékoli nepříznivé či krizové sociální situaci.²³

2.3.2 Domovy pro seniory

"V domovech pro seniory se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby."²⁴

Domov pro seniory je jedním ze základních sociálních služeb. V regionu zajišťují tuto pobytovou péči 2 zařízení. První se nachází v Českém Krumlově a spadá jako detašované pracoviště pod Domov pro seniory Kaplice. Druhým zařízením tohoto typu v regionu je Domov důchodců Horní Planá. Jedná se o zařízení známé, jeho historie spadá do roku 1963.

2.3.3 Dům na půl cesty

"Domy na půl cesty poskytují pobytové služby zpravidla pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popřípadě pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež, a pro osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby. Způsob poskytování sociálních služeb v těchto zařízeních je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob."

²² §57 zák. č. 108/2006, o sociálních službách.

²³ Srov.2. komunitní plán sociálních služeb na léta 2009/2011. Město Český Krumlov, 2008, s. 22 – 23.

²⁴ §49 zák. č. 108/2006, o sociálních službách.

Zařízení bylo zřízeno Městem Český Krumlov a poskytuje bydlení lidem do 26 let, kteří potřebují podporu při začleňování do společnosti a přebírání odpovědnosti za svůj život. Sociální pracovníci pomáhají klientům při kontaktu s okolním prostředím. Učí klienty základní dovednosti např. s chodem domácnosti, úředních povinnostech atd.²⁵

2.3.4 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a terénní programy

„Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně.“²⁶

„Terénní programy jsou terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba může být osobám poskytována anonymně.“²⁷

Tyto služby zajišťují v regionu 2 zařízení: Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s. (dále také CPDM) a Kocero, o.p.s.

2.3.4.1 CPDM, o.p.s.

„Hlavními činnostmi CPDM, o.p.s. jsou:

- aktivity v oblasti primární a sekundární prevence společensky patologických jevů u dětí a mládeže*
- informační a poradenské činnosti pro děti, mládež, pedagogickou, rodičovskou a další veřejnost*
- realizace školení, kurzů, přednášek, kulturně výchovných projektů a dalších aktivit*

²⁵ Srov. Katalog sociálních služeb ve městě Český Krumlov. Město Český Krumlov, 2008, s. 31.

²⁶ §61 odst.1) zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

²⁷ §69 odst.1) zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

souvisejících s problematikou a zájmovými oblastmi dětí a mládeže, včetně zajišťování specifických aktivit „školského“ charakteru

- *realizace aktivit, které cíleně podporují vhodné trávení volného času dětí a mládeže, včetně rozvoje aktivit mezinárodních*
- *podpora a pomoc sociálně a zdravotně postiženým dětem a mládeži a organizacím, které se touto problematikou zabývají*
- *podpora a pomoc rozvoji občanského sektoru v místě a širším regionu*“²⁸

2.3.4.2 Kocero, o.p.s.

„Kocero, o.p.s. je registrovaný poskytovatel sociálních služeb nízkoprahové zařízení pro děti a mládež a terénní programy dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Naše nízkoprahové zařízení se chce orientovat nejen na romské děti a mládež, ale je otevřeno všem bez rozdílu rasy, vyznání a původu. Hlavní cíle komunitního centra Romů :

- *Pomoc při zlepšení vztahů Romů vůči majoritní společnosti a institucím*
- *Pomoc při zlepšení komunikace Romů s okolím a získávání dovedností pro samostatné vyřizování osobních záležitostí*
- *Integrace sociálně vyloučených osob do společnosti a preventivními programy předcházet jejich dalšímu vyloučení*
- *Předávání informací a dovedností prostřednictvím výchovně vzdělávacích programů a tím snižování výskytu a předcházení sociálně patologických jevů*
- *Zvýšení vzdělanosti romských dětí formou vzdělávacích a doučovacích aktivit*
- *Spolupráce s relevantními institucemi, organizacemi, úřady i jednotlivci, kteří mohou přispět ke zlepšení situace Romů a jejich integrace do společnosti*“²⁹

2.3.5 Odlehčovací služby

„Odelehčovací služby jsou terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám,

²⁸ Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s. [online].2009 [cit. 2009-12-20]. Dostupné na [www.<http://www.icmck.cz/index.php3?submenu=4>](http://www.icmck.cz/index.php3?submenu=4)

²⁹ Komunitní centrum Romů, o.p.s. [online].2009 [cit. 2009-12-20]. Dostupné na [www.< http://www.kocero.cz/>](http://www.kocero.cz/)

*keré mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí; cílem služby je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek.*³⁰

Posláním odlehčovací služby je poskytnout klientům v nepříznivé sociální situaci přechodné ubytování, tzv. péči v domovince a péči v domácím prostředí. Cílem této služby je pomáhat takovým způsobem, aby byl zachován v co největší míře dosavadní způsob života. Je důležité, aby tato služba byla poskytnuta individuálně podle stavu a požadavku klienta, odborně a bezpečně tak, aby si klient zachoval svou důstojnost a určitou míru nezávislosti a možnost kontaktu se svými blízkými i ostatní komunitou.³¹ Zde uvádím konkrétní výčet služeb, které zařízení poskytuje jako součást služby odlehčovací:

- + ubytování
- + denní a noční dohled
- + pomoc při osobní hygieně, WC
- + podávání jídla a pití, nákupy
- + pomoc při přesunu na lůžko, na vozík
- + pomoc s oblékáním
- + pomoc se samostatným pohybem
- + jednoduché ošetrovatelské úkony
- + zajištění lékařského ošetření v případě potřeby³²

2.3.6 Osobní asistence

*„Osobní asistence je terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje bez časového omezení, v přirozeném sociálním prostředí osob a při činnostech, které osoba potřebuje.“*³³

³⁰ §44 zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

³¹ Srov. Domy s pečovatelskou službou, o.p.s. [online]. 2009 [cit. 2009-12-20]. Dostupné na [www.< http://www.dpskrumlov.cz/?page_id=15>](http://www.dpskrumlov.cz/?page_id=15)

³² Srov. Tamtéž

³³ §9 odst.1) zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Tato služba je, myslím, velice důležitá pro sociální začleňování osob s postižením. Je veřejnosti obecně známá jako pomoc dětem především v základních školách a při dojíždění. Méně známá je však skutečnost, že službu mohou využívat také senioři. A to při různých příležitostech a potížích.

2.3.7 Pečovatelská služba

„Pečovatelská služba je terénní nebo ambulantní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba poskytuje ve vymezeném čase v domácnostech osob a v zařízeních sociálních služeb vyjmenované úkony.“³⁴

Službu ve městě Český Krumlov zajišťuje společnost Domy s pečovatelskou službou. Jejím cílem je umožnit klientům co nejdelší setrvání v jejich přirozeném prostředí.³⁵

2.3.8 Tísňová péče

Tísňovou službu zabezpečuje společnost Domy s pečovatelskou službou, o.p.s., Český Krumlov.

„Automatický systém tísňového volání poskytuje nepřetržitou, dlouhodobou a odbornou pomoc lidem, kteří jsou v důsledku nemoci, vysokého věku, postižení nebo zdravotních obtíží a sociální osamělosti trvale či přechodně znevýhodněni.

Bezdrátové tlačítko umožňuje z jakéhokoli místa v bytě spojení s centrálním dispečinkem, který zajistí okamžitou pomoc.

V jakých situacích tísňové volání pomůže?

při náhlém zhoršení zdravotního stavu

- *nemůžete zavolat nebo si nemůžete vzpomenout na telefonní číslo záchranné služby, Policie, Hasičů, ...*
- *pokud upadnete a nemůžete sám/sama vstát*
- *při napadení*

³⁴ §40 zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

³⁵ Srov. Domy s pečovatelskou službou, o.p.s. [online]. 2009 [cit. 2009-12-20]. Dostupné na [www.< http://www.dpskrumlov.cz/?page_id=15>](http://www.dpskrumlov.cz/?page_id=15)

- *pokud se nemůžete dovolat žádné pomoci*“³⁶

2.4 Sociální služby hospicového typu

Domnívám se, že jedním z nejtěžších úkolů v sociální práci je aktivita zaměřená na pomoc lidem v posledním stadiu jejich života. Kvalitní paliativní péče a služby hospicového typu jsou pro českého občana naprosto novou skutečností. Je obecně známou skutečností, že již dávno není zvykem, aby člověk umíral v okruhu své rodiny a v prostředí jemu blízkém. V Českém Krumlově se nenachází žádné hospicové zařízení. Obyvatelé českokrumlovska musí využít služeb okolních regionů.

Historie hospiců, jak je známe dnes, začíná v polovině dvacátého století ve Velké Británii. Zakladatelkou prvního z nich byla lékařka Cecilily Saundersová. V celém světě již fungují zařízení tohoto typu, mají různou formu, avšak myšlenka zůstává stejná - cílem hospice je důstojné a klidné umírání, všestranná pomoc klientovi při chronickém onemocnění a bolestech. A někdy také úplné uzdravení klienta. I v hospici může dojít ke zlepšení stavu pacienta, nemusí zde nutně zemřít. V tom je i určitý symbol naděje tohoto zařízení.³⁷

2.5 Financování sociálních služeb

V souvislosti s narůstajícími problémy státu v různých oblastech jeho fungování, ať už jde o důsledky světové krize, nárůst nezaměstnanosti či pokusy o reformu veřejné správy, dochází logicky i v systému financování sociálních služeb k určitým problémům. Ty se týkají zejména toho, zda bude mít stát dostatek prostředků na financování/vyplácení příspěvku na péči. Příspěvek na péči je státní sociální dávkou. Peníze míří prostřednictvím Ministerstva práce a sociálních věcí k všem obcím s rozšířenou působností, které je vyplácí konkrétním příjemcům. Sociální služby jsou založeny na smluvním principu mezi poskytovatelem a klientem. Klient si služby sám financuje, a k tomu většinou potřebuje příspěvek na péči.³⁸

Za dobu fungování tohoto příspěvku došlo k mnoha drobným úpravám, ať už prostřednictvím novelizací právních předpisů, tak i v metodickém vedení správních celků.

³⁶ Tísňová služba DPS Český Krumlov. [online]. 2009 [cit. 2010-02-6] Dostupné na [www: <http://www.dpskrumlov.cz/?page_id=20>](http://www.dpskrumlov.cz/?page_id=20)

³⁷ Srov. SVATOŠOVÁ, Marie. Hospice a umění doprovázet. s.113-116.

³⁸ Na sociální služby půjde víc peněz. Finance.cz. [online]. MPSV. 2010 [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: [<http://www.mpsv.cz/cs/7504>](http://www.mpsv.cz/cs/7504)

K těm nejdůležitějším patřilo pozastavení výplaty příspěvku osobě pobývajícím v nemocnici či jiném zdravotnickém zařízení déle než 1 kalendářní měsíc. Dále nově vznikla povinnost pečujících osob zaevidovat se na příslušném městském úřadu, proběhla změna výše příspěvku či přechod nároku na výplatu příspěvku z důvodu úmrtí atd.

3 Smluvní vztahy v sociálních službách

Před působností zákona o sociálních službách neexistoval smluvní vztah mezi poskytovatelem a klientem. Služby tehdejší sociální péče se přiznávaly formou rozhodnutí, které vydal příslušný správní úřad.³⁹

Před poskytnutím sociální služby klientovi je třeba sepsat smlouvu. Smlouva musí obsahovat následující náležitosti:

- a) označení smluvních stran,
- b) druh sociální služby,
- c) rozsah poskytování sociální služby,
- d) místo a čas poskytování sociální služby,
- e) výši úhrady za sociální služby a způsob jejího placení,
- f) ujednání o dodržování vnitřních pravidel stanovených poskytovatelem
- g) výpovědní důvody a výpovědní lhůty,
- h) dobu platnosti smlouvy.⁴⁰

Důležitou součástí nejen při smluvním jednání je v zákoně o sociálních službách zmínka o občanském zákoníku:

„ Pro uzavírání smlouvy o poskytnutí sociální služby a právní vztahy vzniklé z této smlouvy se použijí ustanovení občanského zákoníku. “⁴¹

Tato zmínka zaručuje zúčastněným stranám rovné postavení ve smluvním vztahu. Mimo to také odkazuje na právní ustanovení, kterými jsou kupříkladu ustanovení o způsobilosti k právním úkonům, zastupování klienta při smluvním jednání, plná moc aj., jež bývají v této problematice často využívány.⁴²

³⁹ Srov. Zák. č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení. S platností do 31.12.2006.

⁴⁰ Srov. §91 zák. č. 108/2006, o sociálních službách.

⁴¹ §91 odst. 5 zák. č. 108/2006, o sociálních službách.

⁴² Srov. Zák. č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Výše částky za poskytnuté služby je jednotlivě limitována maximální možnou hranicí za jednotlivý úkon či odpracovanou hodinou. Sociální služby se poskytují buďto bezplatně nebo za úhradu. Ta může být plná anebo částečná. Např. jakékoli sociální poradenství je vždy zdarma.⁴³

4 Registrace poskytovatelů sociálních služeb

Každý, kdo chce poskytovat občanům sociální službu uvedenou v zákoně, musí být k tomuto oprávněn. Registraci k poskytování sociálních služeb provádí příslušný krajský úřad.

„Oprávnění k poskytování sociálních služeb vzniká na základě rozhodnutí o registraci. Na rozhodnutí o registraci je právní nárok. Pokud jsou splněny stanovené podmínky, musí být rozhodnutí o registraci vydáno. Poskytovateli sociálních služeb, kterým lze udělit oprávnění k poskytování sociálních služeb při splnění stanovených podmínek, mohou být:

- *obce a kraje a jimi zřizované právnické osoby na zákl. § 23 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů*
- *další právnické osoby bez ohledu na jejich právní formu*
- *fyzické osoby*
- *Ministerstvo práce a sociálních věcí a jím zřízené organizační složky státu*⁴⁴

5. Pracovníci v sociálních službách

*„Odborný sociální pracovník v sociálních službách je pracovník s vyšší kvalifikací, který provádí sociální práce, řeší sociálně právní a sociálně zdravotní problémy klientů, provádí analytickou, koncepční a metodickou činnost, zabezpečuje poradenství, diagnostickou a výchovnou činnost.“*⁴⁵

Zákon o sociálních službách začal nově vnímat sociálního pracovníka. Resp. upravuje určité pojmy a náplně sociálních pracovníků. A protože řada těchto pracovníků rozhoduje o

⁴³ Srov. MICHALÍK, Jan. Smluvní vztahy v sociálních službách. s.64-66.

⁴⁴ KRÁLOVÁ, J.; RÁŽOVÁ, E. Sociální služby a příspěvek na péči. s. 129.

⁴⁵ Odborný sociální pracovník v sociálních službách [online]. MPSV, 2009 [cit. 2009-02-10]. Dostupné na WWW:<http://portal.mpsv.cz/sz/local/cv_info/ips/ch_povolani/zdravot_sp/odborny_socialni_pracovnik_v_sociálních_sluzbach.pdf>.

závažných situacích lidí, vyplynula potřeba odborného vzdělávání pracovníků v sociálních službách.⁴⁶

Sociální pracovník musí splňovat základní kritéria, uvedená v zákoně:

- 1) Způsobilost k právním úkonům
- 2) Bezúhonnost
- 3) Zdravotní způsobilost
- 4) Odbornou způsobilost⁴⁷

Dále je povinen se tzv. průběžně vzdělávat, aby si upevňoval a doplňoval kvalifikaci. Vzdělávání se děje prostřednictvím akreditovaných školitelů a přednášejících v konkrétních vzdělávacích programech.⁴⁸

Pro účely zákona o sociálních službách je třeba rozlišovat "sociálního pracovníka" a "pracovníka v sociálních službách"

„Sociální pracovník vykonává sociální šetření, zabezpečuje sociální agendy včetně řešení sociálně právních problémů v zařízeních poskytujících služby sociální péče, sociálně právní poradenství, analytickou, metodickou a koncepční činnost v sociální oblasti, odborné činnosti v zařízeních poskytujících služby sociální prevence, depistážní činnost, poskytování krizové pomoci, sociální poradenství a sociální rehabilitace.“⁴⁹

Pracovníkem v sociálních službách je ten, kdo vykonává buďto přímou obslužnou péči, základní výchovnou nepedagogickou činnost, pečovatelskou činnost v domácnosti osoby nebo pod dohledem sociálního pracovníka činnosti při základním sociálním poradenství aj.⁵⁰

Moderním trendem v sociálních službách je bezesporu supervize. V současné době je v ČR i Evropě vnímána jako důležitý způsob podpory sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách. Jde o pomoc jednotlivci či skupině pracovníků (týmu) s řešením obtížných situací prostřednictvím nezávislého odborníka. Pojem supervize pochází z anglicky mluvících zemí. Tam se používal jako výraz pro kontrolu či dohled. Mimo jiné je používán v psychoterapii jako výraz pro přípravu terapeuta k praxi. V dnešní době ale získává slovo supervize nový rozměr. Chápeme ho jako způsob vzdělávání, zajišťování praxe pro nové

⁴⁶ Srov. MICHALÍK, Jan. Metodika přípravy poradců uživatelů sociálních služeb. s. 27

⁴⁷ Srov. §110 zák. č. 108/2006, o sociálních službách.

⁴⁸ Srov. MICHALÍK, Jan. Metodika přípravy poradců uživatelů sociálních služeb. s. 32

⁴⁹ §109 zák. č. 108/2006, o sociálních službách.

⁵⁰ Srov. §116 zák. č. 108/2006, o sociálních službách.

zájemce nebo pracovníky, podporu v řízení lidských zdrojů, podporu pro pracovníky ve zdravotnictví atd.⁵¹

Se supervizí úzce souvisí duševní hygiena. Je v ní kladen důraz na schopnost relaxace pracovníka. Používá se jako prostředek prevence proti syndromu vyhoření (syndrom of burn out). Pracovníci mohou například použít dotazník a s jeho pomocí sami na sobě zjistit konkrétní náchylnost k získání tohoto syndromu. Duševní hygiena je velmi dobrým způsobem, jak předejít syndromu vyhoření nebo jen pracovnímu vyčerpání.⁵²

⁵¹ Srov. JANOUŠKOVÁ, K. (Ed). *Metodické a koordinační dovednosti v sociálních službách*, s. 211-214.

⁵² Srov. JANOUŠKOVÁ, K. (Ed). *Metodické a koordinační dovednosti v sociálních službách*, s. 317-321.

6 Cíle a hypotézy

6.1 Cíle

Cílem výzkumu je zmapovat druhy a dostupnost sociálních služeb v oblasti spadající pod obec s rozšířenou působností (dále jen ORP) Český Krumlov. K tomu poslouží jednak demografické, tak geografické údaje, a to:

- + o počtu obyvatel,
- + rozloze regionu,
- + věkové struktuře obyvatel aj.

a také specifická data o příspěvku na péči, sociálních službách a jejich využívání:

- + počet příjemců PNP
- + věková struktura příjemců PNP a klientů služeb
- + druhy a počet sociálních služeb
- + spádové oblasti poskytovatelů sociálních služeb aj.

Zákon o sociálních službách je v platnosti od 1.ledna 2007. Neexistují zatím žádné podrobnější celostátní statistiky o dostupnosti a využívání sociálních služeb a příspěvku na péči. Cílem této bakalářské práce není srovnávání s jinými regiony, ale konkrétní pohled na českokrumlovský region a jeho sociální síť.

Kromě na stanovené hypotézy má tento výzkum ještě odpovědět na následující otázky:

- 1) Kolik druhů sociálních služeb můžeme najít v českokrumlovském regionu a jaké jsou spádové oblasti poskytovatelů sociálních služeb?
- 2) Jaká je věková struktura klientů sociálních služeb a kdo jim poskytuje péči?
- 3) Plánuje se rozšíření sociálních služeb v ORP Český Krumlov?

6.2 Hypotézy

6.2.1 Hypotéza č. 1

„Více než polovinu klientů sociálních služeb v českokrumlovském regionu tvoří senioři.“

Předpokládám z pozice sociálního pracovníka v řízení o příspěvku na péči, že většinu uživatelů sociálních služeb na území ORP Český Krumlov tvoří příjemci příspěvku na péči. A u těch se domnívám, že většinu tvoří právě lidé starší 65 let.

6.2.2 Hypotéza č. 2

„Pro obyvatele z malé vesnice (pod 1000 obyvatel), osady a samoty českokrumlovského regionu je registrovaná sociální služba nedostupná.“

Pokusím se prokázat, že pokud člověk nebydlí v obci se sociální službou, není možné si tuto službu sjednat. Předpokládám nedostupnost zvláště dovožky stravy, odlehčovací služby a tísňovou péči. Výzkumu se bude týkat pouze ta služba, která je řádně zaregistrovaná dle zákona o sociálních službách. O službách „suplujících“ služby chybějící či sociálních službách nedefinovaných zákonem se zmíním v závěru práce.

7 Metodika a výsledky výzkumu

7.1 Seznámení s výzkumem

K získání údajů potřebných pro tento výzkum jsem využil jednak volně přístupná data a díky svolení nadřízených jsem k získání informací využil pracovních databází.

Zdroje použité při výzkumu:

- ✚ Databáze evidence obyvatel, Městský úřad Český Krumlov, Odbor vnitřních věcí
- ✚ Geografický informační systém GIS, Městský úřad Český Krumlov, Odbor územního plánování
- ✚ Aplikace OK Nouze, hmotná nouze a příspěvek na péči, Městský úřad Český Krumlov, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví (správce aplikace: OK systém s.r.o., Praha 2)
- ✚ Český statistický úřad
- ✚ Registr poskytovatelů sociálních služeb, Ministerstvo práce a sociálních věcí
- ✚ Katalog sociálních služeb města Český Krumlov 2008

Součástí sociálních služeb je také základní a odborné sociální poradenství, které sice v textu i tabulkách zmiňuji, ale ve výzkumu není podrobněji rozpracováno, protože není reálné v krátkém časovém období zjistit všechny klienty, kteří využívají poradenství. Poradenství lze využívat pravidelně či nepravidelně, ve formě osobní, telefonické či e-mailem. Není také možné určit věkové rozložení klientů, protože se tyto údaje zpravidla nezjišťují. Kompletní poradenská činnost by si, dle mého názoru, zasloužila individuální výzkum.

Ke zjištění spádových oblastí sociálních služeb, situace konkrétních obcí atd., využil jsem osobních návštěv obecních úřadů a zařízení.

Ke zjištění údajů jsem použil neformální rozhovor, který byl doplňkovým a potvrzujícím článkem ve výzkumu. Další metodou byl také telefonický rozhovor.

7.2 Geografické, demografické údaje a hodnoty území

Českokrumlovsko má rozlohu bezmála 1127 km², je poměrně řídko obydlené. „Ve správní oblasti obce s rozšířenou působností, je evidováno 31 obcí, 134 částí obcí, 329 ulic, 14 623 adres. V správní oblasti je k trvalému pobytu (nebo jakémukoliv platnému pobytu cizince, azylanta) přihlášeno 42 473 obyvatel, z toho je 17 994 mužů nad 15 let, 3 349 chlapců do 15 let, 17 814 žen nad 15 let, 3 316 dívek do 15 let. (stav roku 2009)“⁵³

Co se týče kvality dopravní obslužnosti, je zejména sever regionu dobře napojen na českobudějovicko. Horší je to s odlehlejšími oblastmi na jihu. Českokrumlovsko má velice

⁵³ Adresy v České republice. Ministerstvo vnitra ČR. [online]. 2010 [cit. 2010-02-10]. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/adresa/rozsobce/cesky001.html>](http://aplikace.mvcr.cz/adresa/rozsobce/cesky001.html).

nízkou hustotu osídlení, 36 obyvatel na km², čtvrtou nejnižší v České republice. Díky vysoké porodnosti a nízké úmrtnosti však počet obyvatel v regionu stále roste.⁵⁴

V regionu není mnoho obcí nad 1000 obyvatel (viz tabulka č.1). To s sebou přináší základní otázku, je-li pro ně dostupná registrovaná sociální služba.

Tabulka číslo 1 - Území ORP Český Krumlov

BOHDALOVICE - 6 částí obcí, 146 adres, přihlášeno 317 obyvatel
BOLETICE - 3 části obcí, 102 adres, přihlášeno 287 obyvatel
BRLOH - 7 částí obcí, 491 adres, přihlášeno 1 037 obyvatel
ČERNÁ V POŠUMAVÍ - 6 částí obcí, jedna ulice, 804 adres, přihlášeno 813 obyvatel
ČESKÝ KRUMLOV - evidováno 10 částí obcí, 2 154 adres, přihlášeno 13 778 obyvatel
DOLNÍ TŘEBONÍN - 8 částí obcí, 404 adres, přihlášeno 1 278 obyvatel
FRYMBURK - 4 částí obcí, 1 833 adres, přihlášeno 1 351 obyvatel
HOLUBOV - 4 částí obcí, 1 833 adres, přihlášeno 1 351 obyvatel
HORNÍ PLANÁ - 8 částí obcí, 37 ulic, 1 469 adres, přihlášeno 2 278 obyvatel
HORICE NA ŠUMAVĚ - 6 částí obcí, 283 adres, přihlášeno 823 obyvatel
CHLUMEC - 2 částí obcí, 92 adres, přihlášeno 93 obyvatel
CHVALŠINY - 4 částí obcí, 385 adres, přihlášeno 1 202 obyvatel
KÁJOV - 9 částí obcí, 581 adres, přihlášeno 1 664 obyvatel
KŘEMŽE - 10 částí obcí, 23 ulic, 1 167 adres, přihlášeno 2 703 obyvatel
LIPNO NAD VLTAVOU - 2 částí obcí, 2 ulice, 547 adres, přihlášeno 685 obyvatel
LOUČOVICE - 2 částí obcí, 340 adres, přihlášeno 1 807 obyvatel
MALŠÍN - 2 částí obcí, 5 ulic, 119 adres, přihlášeno 131 obyvatel
MIRKOVICE - 6 částí obcí, přihlášeno 445 obyvatel
MOJNĚ - 3 částí obcí, 135 adres, přihlášeno 235 obyvatel
NOVÁ VES - evidovány 2 částí obcí, 174 adres, přihlášeno 418 obyvatel
PŘEDNÍ VÝTOŇ - 4 ulice, 220 adres, přihlášeno 215 obyvatel

⁵⁴ Srov. Strategický plán rozvoje města Český Krumlov. Město Český Krumlov. [online].2008 [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: <http://obcan.ckrumlov.info/docs/dokumenty/strategic_plan/profil_mesta.pdf>

PŘÍDOLÍ - 3 ulice, 243 adres, přihlášeno 681 obyvatel
PŘÍSEČNÁ - V obci je evidováno 73 adres, přihlášeno 205 obyvatel
ROŽMBERK NAD VLTAVOU - 2 částí obcí, 219 adres, přihlášeno 388 obyvatel
SRNÍN - V obci je evidováno 109 adres, přihlášeno 299 obyvatel
SVĚTLÍK - V obci je evidováno 77 adres, přihlášeno 250 obyvatel
VĚTRNÍ - 8 částí obcí, 36 ulic, 572 adres, přihlášeno 4 158 obyvatel
VĚŽOVATÁ PLÁNĚ - 2 částí obcí, 54 adres, přihlášeno 125 obyvatel,
VYŠŠÍ BROD - 8 částí obcí, 27 ulic, 624 adres, přihlášeno 2 626 obyvatel
ZLATÁ KORUNA - 3 částí obcí, 284 adres, přihlášeno 732 obyvatel
ZUBČICE - 3 částí obcí, 2 ulice, 155 adres, přihlášeno 414 obyvatel

Zdroj: GIS mapa, Odbor územního plánování, Městský úřad Český Krumlov.

Velkým bohatstvím regionu je atraktivní a místy i téměř neporušený ráz krajiny. Regionem protéká řeka Vltava, která byla v minulosti významnou dopravní osou a prvkem, který výrazně ovlivňoval život lidí. V minulosti nedávno se českokrumlovský region stal spíše periferií státu. Po druhé světové válce, s vysídlením německého obyvatelstva, se začal projevat v regionu jistý úpadek.

Po roce 1989 začaly některé obce zdárně využívat největších kvalit českokrumlovského regionu. Tím jsou kulturní a technické památky. Nejpodstatnějším je však přírodní a rekreační potenciál území, který je obrovský.

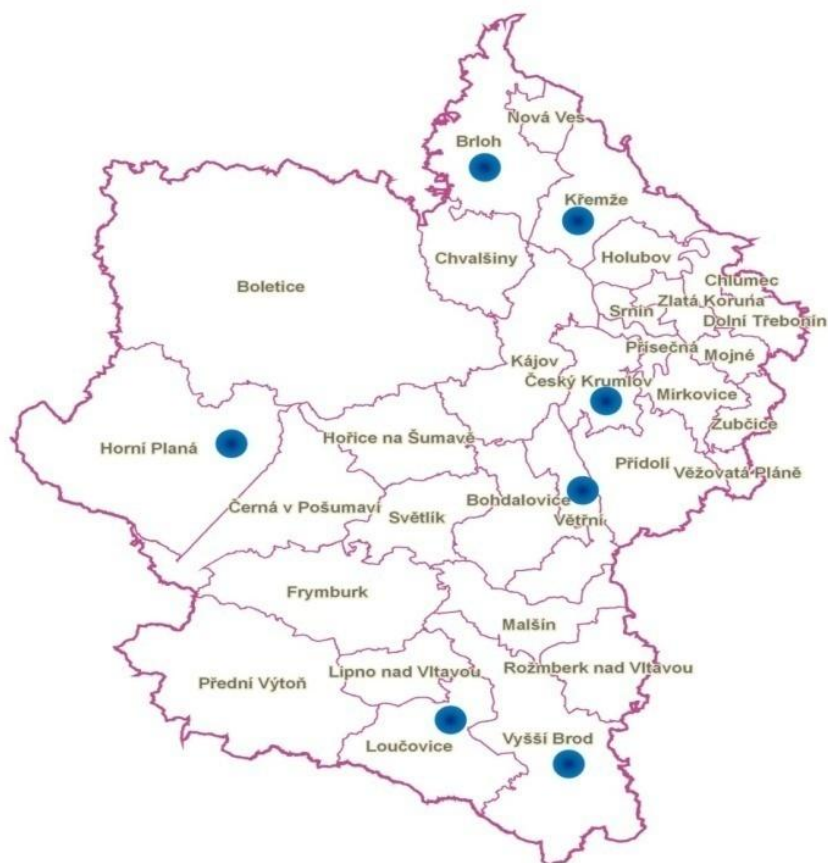
Největšími lákadly je Český Krumlov, ale také Lipenská přehrada, hrady, zříceniny, kláštery, kvalita fauny a flory atd.⁵⁵

7.3 Základní zjištění o sociálních službách

Následující údaje byly zjištěny z publikace „Katalog sociálních služeb ve městě Český Krumlov 2008“. Tento katalog obsahuje výčet všech zařízení a služeb, které mají určitý vztah k sociální problematice. Ale pouze část těchto zařízení má tuto svou službu zaregistrovanou dle zákona o sociálních službách. Tuto skutečnost jsem následně ověřoval z registru poskytovatelů sociálních služeb Ministerstva práce a sociálních věcí. Mapa č. 1 ukazuje rozmístění registrovaných sociálních služeb v regionu:

⁵⁵ Srov. Strategický plán rozvoje města Český Krumlov. Město Český Krumlov. [online].2008 [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: <http://obcan.ckrumlov.info/docs/dokumenty/strategic_plan/profil_mesta.pdf>

Mapa č. 1 – Rozmístění registrovaných služeb v regionu

Zdroj: GIS mapa, Městský úřad Český Krumlov, Odbor územního plánování

V tabulce na následující straně jsou uspořádány registrované i neregistrované druhy sociálních služeb a služby související ve městě Český Krumlov.

Tabulka č. 2 - Druhy sociálních služeb ve městě Český Krumlov

Název zařízení	Název registrované služby	Ostatní poskytované služby
Domy s pečovatelskou službou, o.p.s.	Pečovatelská služba §40, tísňová péče §41, odlehčovací služby §44	/
Domov pro seniory Kaplice, d.p. Český Krumlov	Domov pro seniory §49	/
Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, o.s. - Klub ČK	/	ozdravné pobyty, víkendové akce
Centrum pro zdravotně postižené JK, o.s.	Sociální poradenství §37	půjčování kompenzačních pomůcek, prodej sluchových pomůcek atd.
ICOS Český Krumlov, o.s.	Osobní asistence §39, Bezplatně právní poradenství §37	/
Nemocnice Český Krumlov, a.s.	/	půjčovna kompenzačních pomůcek, léčebná výchova
SONS ČR	/	služby pro nevidomé a slabozraké, konzultace, poradenství
Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s.	/	informace, volný čas, vzdělávání, iniciativy mládeže,
ICM - Informační centrum pro mládež	/	služby pro mládež, internet, poradenství, volný čas
Streetwork a projekt Viktorie (při CPDM, o.p.s.)	Terénní programy § 69	ostatní, s tím související pomoc
Nízkoprahový klub Bouda (při CPDM, o.p.s.)	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež § 62	
Církev bratrská	/	volnočasové aktivity, vyučování v duchu křesťanských principů
Dům dětí a mládeže	/	zájmové útvary, příležitostné akce
Krumlovské maminky a mateřské centrum Míša, o.s.	/	setkávání rodin s malými dětmi
Pedagogicko psychologická poradna	/	zjišťování připravenosti pro povinnou školní docházku aj.
Sdružení Spirála, o.s.	/	volnočasové aktivity, víkendové či letní pobyty atd.

Azylové bydlení (při Měú Č.K.)	/	dočasné, krátkodobé ubytování
Český červený kříž	/	ošacovací středisko, pomoc lidem v krizi aj.
Domov pro matky s dětmi	Azylový dům § 57	/
Dům na půl cesty	Domy na půl cesty § 58	/
Farní charita Český Krumlov	/	pomoc zejména seniorům s drobnými službami
KoCeRo - komunitní centrum Romů, o.p.s.	/	zařízení a služby pro děti a mládež
Probační a mediační služba ČR	/	práce s osobami v konfliktu se zákonem

Zdroj: Katalog sociálních služeb města Český Krumlov 2008

Katalog sociálních služeb ovšem neinformuje o službách mimo město Český Krumlov. Následující tabulka se proto soustředí pouze na registrované sociální služby, ale v celém regionu. Údaje byly ověřeny v centrálním registru poskytovatelů sociálních služeb Ministerstva práce a sociálních věcí.

Tabulka č. 3 - Registrované sociální služby v ORP Český Krumlov

Název služby a §	Poskytovatelé služby
------------------	----------------------

Odborné sociální poradenství §37	1) ICOS Český Krumlov, o.s., 2) Centrum pro zdravotně postižené JK, o.s., Český Krumlov
Osobní asistence §39	Centrum sociálních služeb Český Krumlov - projektové pracoviště ICOS o.s.
Pečovatelská služba § 40	1) Domy s pečovatelskou službou, o.p.s., Český Krumlov 2) Dům s pečovatelskou službou Horní Planá 3) Dům s pečovatelskou službou Vyšší Brod 4) Dům s pečovatelskou službou Křemže 5) Dům s pečovatelskou službou Brloh 6) Pečovatelská služba Loučovice 7) Pečovatelská služba Obec Větrní
Tísňová péče § 41	Domy s pečovatelskou službou o.p.s. , Český Krumlov
Odlehčovací služby § 44	Domy s pečovatelskou službou o.p.s. , Český Krumlov
Domovy pro seniory § 49	1) Domov důchodců Horní Planá 2) Domov pro seniory Kaplice, detašované pracoviště Český Krumlov
Azylové domy § 57	Domov pro matky s dětmi, Plešivecké náměstí, Český Krumlov
Domy na půl cesty § 58	Dům na půl cesty, Vyšný, Český Krumlov
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež § 62	1) Nízkoprahový klub pro děti a mládež Bouda Český Krumlov, 2) KoCeRo - komunitní centrum Romů, o.p.s., Český Krumlov
Terénní programy § 69	1) Terénní program Viktorie Český Krumlov 2) Streetwork pro města Český Krumlov a Kaplice 3) KoCeRo - komunitní centrum Romů, o.p.s., Český Krumlov

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb. MPSV

Výzkum ukazuje, že z celkového počtu 31 obcí v oblasti ORP Český Krumlov je pouze v 7 z nich některá z registrovaných sociálních služeb.

8 Poskytované sociální služby v českokrumlovském regionu za rok 2009

8.1 Osobní asistence

Osobní asistenci zajišťuje v Českém Krumlově organizace Centrum sociálních služeb - projektové pracoviště ICOS, Český Krumlov. Dle sdělení vedoucí pracoviště osobní asistence v Českém Krumlově využilo osobní asistenci v roce 2009 celkem 22 osob, z nichž bylo 19 dětí a 3 seniory, starší 65 let.

8.2 Pečovatelská služba

Následující údaje byly zjištěny pomocí osobních návštěv pečovatelských domů a neformálními rozhovory s jejich zástupci, zpravidla se jednalo o vedoucí pečovatelské služby. Pečovatelskou službu provozuje v regionu Český Krumlov celkem 7 zařízení. Všechny jsou provozovány konkrétní obcí. Zde uvádím názvy obcí s fungujícím DPS:

- ✚ Brloh
- ✚ Český Krumlov
- ✚ Horní Planá
- ✚ Křemže
- ✚ Loučovice
- ✚ Větřní
- ✚ Vyšší Brod

Celkem je v zařízeních DPS ubytováno 167 občanů. 10 z nich je mladších 65 let.

O ubytování si mohou požádat všichni občané, bez omezení např. trvalým pobytem či bydlištěm. Dle sdělení zástupců pečovatelských služeb drtivá většina ubytovaných má původní bydliště v dané obci nebo okolí.

Dům s pečovatelskou službou například chybí v obci Kájov, která by si vzhledem k počtu obyvatel takovéto zařízení plně zasloužila (viz tabulka č.1).

Tabulka č. 4 – Počet ubytovaných klientů v pečovatelských domech ORP Český Krumlov

Místo	Počet ubytovaných	Z toho mužů	Z toho mladších 65 let
Brloh	20	9	5

Český Krumlov	63	12	2
Horní Planá	11	0	0
Křemže	21	5	0
Loučovice	11	4	2
Větrní	20	2	1
Vyšší Brod	21	7	0
Celkem	167	39	10

8.3 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a terénní programy

Tyto služby zajišťují v regionu dvě zařízení:

Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s. (dále také CPDM) a Kocero, o.p.s.

Následující informace byly zjištěny z výročních zpráv a výkazů, odevzdaných koordinátorovi sociálních služeb Městského úřadu v Českém Krumlově.

V roce 2009 využilo službu nízkoprahového zařízení a terénního programu v CPDM 150 dětí. Služby jsou určeny pro všechny děti v ORP Český Krumlov, bez rozdílu trvalého pobytu či bydliště.

V Komunitním centru Romů Český Krumlov využilo v roce 2009 službu nízkoprahového zařízení a terénního programu 120 dětí. Služby jsou taktéž určeny pro všechny děti bez rozdílu bydliště či trvalého pobytu.

8.4 Tísňová péče

Tísňovou službu zabezpečuje v Českém Krumlově společnost Domy s pečovatelskou službou, o.p.s., Český Krumlov.

Dle sdělení ředitelky tohoto zařízení je služba určena pouze pro obyvatele Českého Krumlova. Ostatní obyvatelé regionu si nemohou tuto službu sjednat. V roce 2009 bylo zaregistrováno celkem 54 klientů. Všichni byli starší 65 let.

8.5 Domovy pro seniory

V ORP Český Krumlov můžeme najít dva domovy důchodců, resp. domovy pro seniory.

8.5.1 Domov pro seniory Český Krumlov

Prvním zařízením se nachází v Českém Krumlově a spadá jako detašované pracoviště pod

Domov pro seniory Kaplice. Údaje byly zjištěny telefonickým rozhovorem se sociální pracovnící Domova pro seniory Kaplice.

Kapacita domova je 26 lůžek a je plně obsazena. Žádostí o ubytování eviduje sociální pracovníce domova několik desítek. Z celkového počtu 26 ubytovaných je jeden klient mladší 65 let. Žádosti o ubytování a poskytnutí služby mohou podávat osoby bez omezení například trvalým pobytem nebo bydlištěm.

8.5.2 Domov důchodců Horní Planá

Druhým zařízením tohoto typu v regionu je Domov důchodců Horní Planá. Údaje byly zjištěny osobní návštěvou a schůzkou se sociálními pracovníci Domova důchodců.

Jedná se o zařízení známé, jeho historie spadá do roku 1963. Kapacita domova je (po nedávné rekonstrukci a rozšíření) 120 lůžek a je plně obsazena. Žádostí o ubytování evidují sociální pracovníce domova několik desítek. Z celkového počtu 120 ubytovaných je 12 z nich mladších 65 let. Žádost o ubytování a poskytnutí služby mohou podávat osoby bez omezení např. trvalým pobytem, bydlištěm nebo věkem.

8.6 Odlehčovací služby

Odlehčovací službu provozují v Českém Krumlově Domy s pečovatelskou službou o.p.s..

Dle sdělení ředitelky Domů s pečovatelskou službou poskytlo v roce 2009 zařízení odlehčovací službu celkem 22 občanům, některým z nich i vícekrát za rok. Všichni byli starší 65 let. Co se týče ubytování klientů v tzv. domovince, jsou zde k dispozici 2 dvoulůžkové pokoje. Službu v domovince může využívat každý občan bez ohledu na místo trvalého pobytu či bydliště. Ostatní odlehčovací služby se neposkytují mimo město a klient z okolí si je nemůže sjednat.

8.7 Azylový dům

Azylové bydlení bylo zřízeno Městem Český Krumlov. Kapacita zařízení je 15 lůžek. Zařízení slouží pro matky s dětmi a těhotné ženy, které se ocitly v jakékoli nepříznivé či krizové sociální situaci. Ze zprávy azylového domu za rok 2009 vyplývá, že službu využilo

celkem 10 žen. Dle sdělení vedoucí tohoto zařízení není sjednání této služby podmíněno trvalým pobytem či bydlištěm.

8.8 Dům na půl cesty

Zařízení bylo zřízeno Městem Český Krumlov a poskytuje bydlení lidem do 26 let, kteří potřebují podporu při začleňování do společnosti a přebírání odpovědnosti za svůj život. Z výroční zprávy Domu na půl cesty za rok 2009 vyplývá, že službu využilo celkem 5 osob.

Kapacita zařízení je 7 lůžek. Dům na půl cesty v Českém Krumlově slouží všem, bez ohledu na trvalý pobyt či bydliště.

9 Výzkum příspěvku na péči

9.1 Příjemci

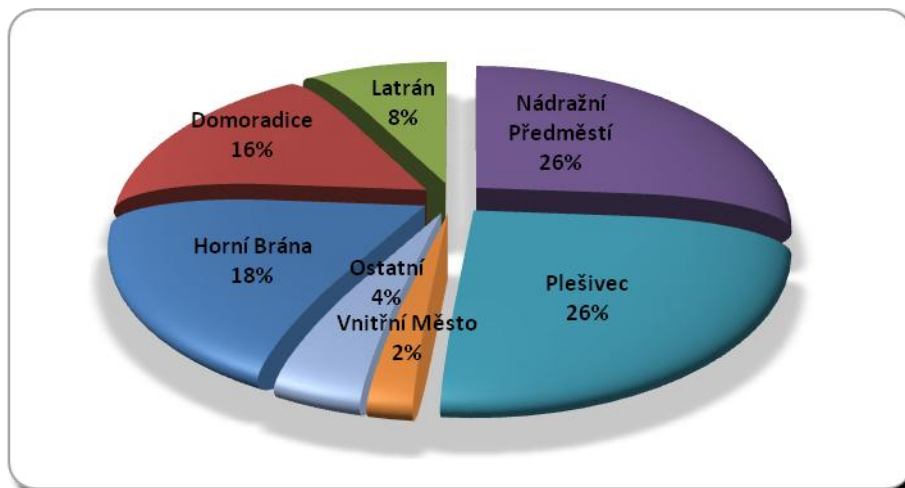
Příspěvek na péči lze chápat jednak jako dávku určenou k zaplacení nákladů poskytovatelům registrované sociální služby a jednak jako dávku určenou pečujícími osobám, v drtivé většině osobám blízkým.

V grafech č. 1, 2 a tabulce č. 5 jsou přehledně uspořádány počty příjemců příspěvku na péči v závislosti na místě bydliště. Údaje byly zjištěny pomocí počítačové aplikace OK Nouze, která spravuje systém evidence a vyplácení příspěvku na péči. Takto zjištěné údaje byly následně filtrovány a vloženy do tabulek a grafů.

Tabulka č. 5 - Příjemci příspěvku na péči v Českém Krumlově

Český Krumlov	počet příjemců PNP
Horní Brána	56
Domoradice	50
Latrán	25
Nádražní Předměstí	82
Plešivec	80
Vnitřní Město	7
Ostatní	14
Celkem	314

Graf č. 1 – Procentuelní rozložení příjemců PNP v Českém Krumlově

Zdroj: aplikace OK nouze, OK systém s.r.o. Praha 2

Tabulka č. 6 – Počty příjemců příspěvku na péči, žijící v ORP Český Krumlov

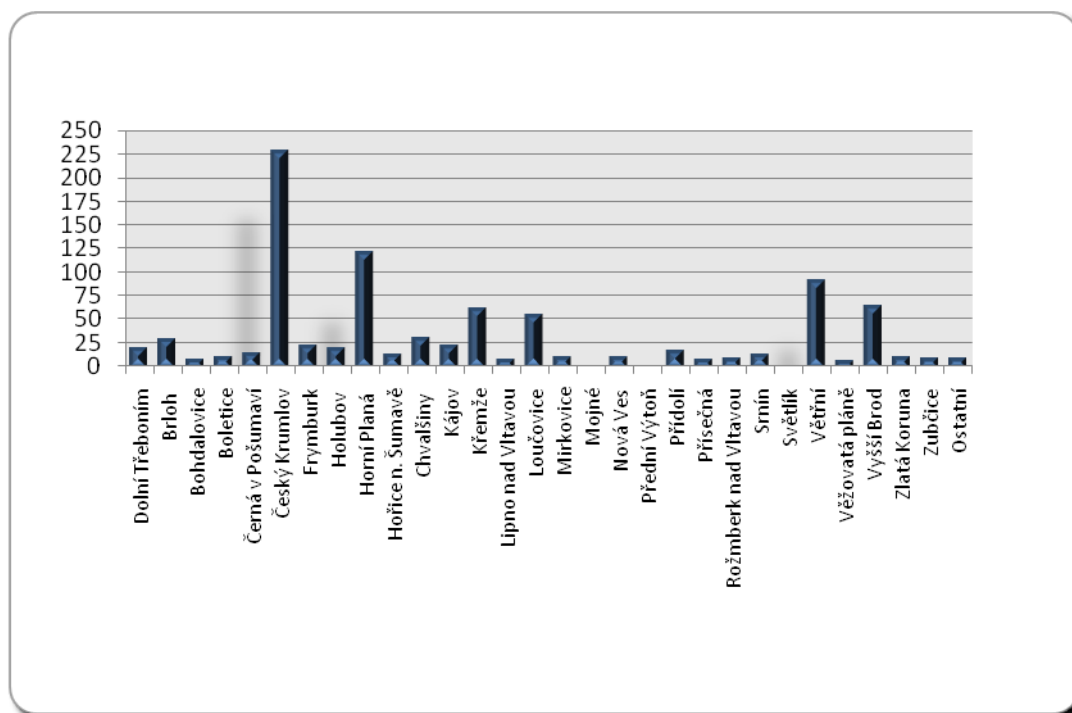
Český Krumlov	počet příjemců
Dolní Třeboň	16
Brloh	26
Bohdalovice	4
Boletice	7
Černá v Pošumaví	11
Český Krumlov	226
Frymburk	19
Holubov	17
Horní Planá	118
Hořice n. Šumavě	9
Chvalšiny	28
Kájov	19
Křemže	59
Lipno nad Vltavou	4
Loučovice	52
Mirkovice	7
Mojné	2
Nová Ves	7
Přední Výtoň	2
Přídolí	14
Přísečná	4
Rožmberk nad Vltavou	5
Srnín	9
Světlík	2
Větřní	89

Věžovatá pláně	3
Vyšší Brod	61
Zlatá Koruna	7
Zubčice	5
Celkem	832

Zdroj: aplikace OK Nouze. OK systém s.r.o., Praha 2

Z tabulky č. 6 je jasné patrné, ve kterých obcích je pečovatelská služba a domov pro seniory. Většina klientů těchto zařízení dosáhne na příspěvek na péči. Tudíž je logické, že v obcích s takovýmto zařízením vzrůstá počet příjemců příspěvku na péči. Zajímavým údajem je pro mne srovnání obce Kájov - 1664 obyvatel a Loučovic – 1887 obyvatel. V Kájově je 19 příjemců PNP, v Loučovicích 54.

Graf č.2 - příjemci příspěvku na péči dle svého bydliště

Zdroj: aplikace OK nouze, OK systém s.r.o. Praha 2

9.2 Pečující osoby versus poskytovatelé pomoci

Tabulka číslo 7 ukazuje, kolik klientů PNP má registrovaného poskytovatele pomoci, pečující osobu nebo péči sdílenou:

Tabulka č. 7 – Druhy péče o příjemce příspěvku na péči

Druh péče	počet příjemců
Pečující osoba	515
Registrovaný poskytovatel pomoci	307
Sdílená péče	182
Celkem	1004

Zdroj: aplikace OK nouze, OK systém s.r.o. Praha 2

9.3 Věkové rozdělení klientů sociálních služeb a příspěvku na péči

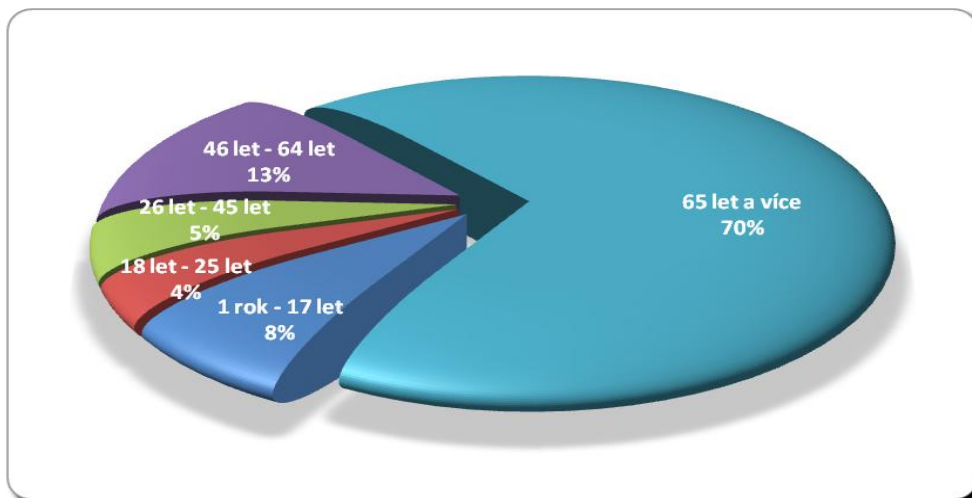
Důležitý údaj pro tuto bakalářskou práci ukazuje tabulka č. 8, která rozděluje příjemce příspěvku na péči dle jejich věku. Zjištěné údaje jsou v grafu č. 4 uspořádány do procentuálního podílu jednotlivých věkových skupin.

Tabulka č. 8 – Věkové rozložení příjemců PNP

Věková hranice	Počet příjemců PNP
1 rok - 17 let	81
18 let - 25 let	41
26 let - 45 let	53
46 let - 64 let	133
65 let a více	696
Celkem	1004

Zdroj: aplikace OK nouze, OK systém s.r.o. Praha 2

Graf č. 4 – procentuální podíl příjemců PNP

Zdroj: Aplikace OK nouze, OK systém s.r.o. Praha 2

Protože však hypotéza této bakalářské práce zní, že většina klientů sociálních služeb jsou senioři, je třeba spočítat všechny klienty všech sociálních služeb a rozdělit je na mladší 65 let a starší 65 let. Toto je uvedeno v následující tabulce číslo 9. V tabulce nejsou uvedeni klienti služeb poradenských, protože, jak jsem již výše uvedl, nebylo možné údaje objektivně a kompletně zjistit.

Tabulka č. 9 - Počty klientů, využívající sociálních služby v ORP Český Krumlov za rok 2009

Druh služby	Počet klientů mladších 65 let	Počet klientů starších 65 let
Osobní asistence	19	3
Pečovatelská služba	10	157
Nízkoprahý a terénní služby	270	0
Tísňová služba	0	54
Odlehčovací služba	0	22
Azylový dům	10	0
Dům na půl cesty	5	0
Domovy pro seniory	13	133
Celkem	<u>327</u>	<u>359</u>
Podíl v %	47,6	52,4

10. Diskuze

Nejpočetnějšími zástupci sociálních služeb v českokrumlovském regionu jsou domy s pečovatelskou službou. Soustřeďují se v menších obcích a mají své místo i tam, kde zároveň funguje domov důchodců. V současné době narůstá a má stále narůstat počet seniorů, kteří se stávají klienty těchto zařízení. Protože pro každého člověka je stěhování a opuštění domova velmi stresující, měla by se sociální zařízení stále vyvíjet, rozšiřovat své nabídky, architektonicky i provozně se maximálně přibližovat domácímu prostředí s tím, že v případě zhoršení zdravotního stavu nebude nutné další stěhování klienta. Řešením by mohly být bytové komplexy pro seniory či invalidy, kde by byly obchody, služby, atp.

Stěhování však nemusí být vždy komplikované. Jako příklad mohu uvést obyvatele z obce Brloh, který se přestěhoval do pečovatelského domu z protější strany návsi. Takovému člověku zůstává prostředí, na které je zvyklý, nezmění se ani lidé kolem něj. Myslím, že domy s pečovatelskou službou jsou ideálním zařízením pro malé a střední obce. Zachovávají si nejen své obyvatele, ale tím i kulturu a tradici. Zároveň mohou podporovat zaměstnanost a sociální soudržnost mezi svými občany. Udržitelnost takovýchto zařízení je nezpochybnitelná. Naopak by měla být podporována jejich výstavba v dalších obcích už jen proto, že sociální služby poskytované organizacemi z měst jsou zpravidla nedostupné.

Zajímavým zjištěním je také velký počet pečujících osob v příspěvku na péči. To, že péči poskytuje pečující osoba, nemusí vždy znamenat snahu těchto osob mít z péče finanční užitek. Velkou roli zde určitě hraje také rodinná soudržnost a etické aspekty v péči o svého blízkého. V úvahu je třeba brát rovněž počet sociálních služeb v regionu.

Moderním trendem v řešení sociálních situací občanů je komunitní plánování sociálních služeb (dále také KPSS). Jak jsem uvedl v teoretické části, jedná se o střednědobý proces plánování v sociálních službách.

Základem komunitního plánování sociálních služeb v Českém Krumlově je spolupráce města, uživatelů a poskytovatelů sociálních služeb. Vytváří se plán a vyjednává se o budoucí podobě služeb a podniknutí konkrétních kroků. Tyto kroky se však týkají výhradně města a region není prioritou. Obecně by mělo komunitní plánování vycházet z toho, že společná práce všech zúčastněných stran přinese kýžené ovoce a podaří se nalézt nejvhodnější řešení různorodých problémů v sociální oblasti. Neúčast ostatních obcí v regionu na komunitním plánování je, myslím, dobře patrná na malé různorodosti sociálních služeb v oblasti. Domnívám se, že nejsou plně využívány zdroje financování sociálních služeb, protože se jedná o poměrně složitou agendu. A malé obce nemohou sami plánovat projekty např. s miliónovým rozpočtem. Řešením by mohlo být geograficky výhodné a rovnoměrné zřízení alespoň nejpotebnějších služeb ve větších obcích, které by poskytovaly služby i

svému okolí s finančním přispěním „spádových“ obcí. Ideálně by mohly být projekty zpracovávány za přispění krajského úřadu. Je však důležité zmínit, že pravděpodobně stále ještě existuje na vesnicích větší rodinná soudržnost, život v širší rodině, které životní potřeby svým seniorům zajišťují.

Ať je Komunitní plán sociálních služeb jakkoli kvalitní a potřebný, pokládám za velký problém do budoucna neexistenci střednědobého plánu v ORP Český Krumlov. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, sice ukládá povinnosti vytvářet střednědobé plány, ale pouze krajům. Obcím /ať už ve smyslu ORP nebo jiným/ tuto skutečnost umožňuje, ale nenařizuje.

Podle mého názoru zde chybí politická vůle ke spolupráci a "sponzorování" ostatních obcí v regionu. Zřejmě největším problémem je obec Větrší, resp. složení tamních obyvatel. Je zde velká nezaměstnanost, vysoká kriminalita a malé předpoklady ke zlepšení situace.

Jako další problém vidím malou hustotu obyvatelstva v regionu, velkou rozlohu /čtvrtá největší v ČR/, malý počet měst a velký počet malých obcí. Doufám, že českokrumlovský region začne společně plánovat sociální služby a spolupracovat i v ostatních záležitostech jako např. cestovní ruch, doprava atd.

Závěr

Cílem práce bylo zmapování nabídky a dostupnosti sociálních služeb pro občany českokrumlovského regionu. Získání veškerých potřebných údajů bylo poměrně komplikované, neboť existence ucelené koncepce sociálních služeb ve skutečnosti existuje jen pro občany města Český Krumlov. Informace o sociálních službách pro občany v okolí Českého Krumlova (spadající pod jeho působnost) jsou roztržité a jsou v podstatě v kompetenci příslušných obcí, které si péči o občany zajišťují v rámci svých možností. A podrobné statistiky zde chybí nebo jsou velmi omezené.

Hypotéza č. 1 se ukázala jako správná. Z celkového počtu 686 klientů, kteří využili sociální službu v ORP Český Krumlov, je 52,4 % starších 65 let.

Co se týče příjemců příspěvku na péči, je zde podíl seniorů naprosto markantní, celých 70% klientů je starších 65 let.

Také hypotéza č. 2 se ukázala jako správná. Pokusil jsem se zjistit, zda je pro občany z malých vesnic, osad a samot registrovaná sociální služba nedostupná.

Nepředpokládal jsem velký počet druhů služeb. Řada z nich je velmi specializovaných a soustřeďují se většinou ve městech. Jako například denní centra, noclehárny, streetwork a mnoho dalších.

Ukázalo se však, že síť sociálních služeb na českokrumlovsku, vyjma města Český Krumlov, se skládá pouze z pečovatelských domů a jednoho domova důchodců. Lidé nemají možnost využít ani služby dovážky stravy, odlehčovací službu ani tísňovou péči. Kromě pomoci od rodiny či sousedů a přátel, nezbyvá člověku nic jiného, než se ubytovat v DPS nebo domově důchodců. Co se týče sociálních služeb pro děti a mládež, existuje v Českém Krumlově možnost využívání služeb nízkoprahových a terénních. Problémem je ale jejich pravidelné využívání dětmi z odlehlejších míst. Hlavní překážkou je vzdálenost a špatné dopravní spojení, což se týká především jižní oblasti regionu.

Pokud jde o pečovatelskou službu, žádný poskytovatel v českokrumlovském regionu neopouští svou obec a nedojíždí za svými klienty do okolí.

Dalším vytýčeným cílem v této práci bylo odpovědět na tři otázky (viz kapitola 6.1). Odpovědi jsou následující:

- 1) V českokrumlovském regionu (resp. ORP ČK) můžeme najít celkem 10 druhů registrovaných služeb. Pokud v zákoně o sociálních službách spočítáme všechny druhy služeb sociální péče, sociální prevence a sociálního poradenství, dostaneme číslo 34.
- 2) Věkovou strukturu klientů sociálních služeb se podařilo podrobněji zanalyzovat u příspěvku na péči (viz tabulka č. 6).

U registrovaných poskytovatelů jsem se omezil pouze na zjištění počtu osob pod 65 let a nad 65 let. A to hlavně z důvodu, že podrobnější informace poskytovatelům chybí nebo by bylo toto zjišťování časově nesmírně náročné. Co se týče druhu poskytování pomoci u příspěvku na péči (viz tabulka č. 8), posloužila mi počítačová aplikace OK Nouze (využívaná při zpracování žádostí o příspěvek na péči a dávek hmotné nouze).

- 3) V oblasti rozšíření sociálních služeb v regionu není situace nijak povzbudivá. Navíc je, dle sdělení ředitelky Domova pro seniory Kaplice, v plánu během dvou let zrušení detašovaného pracoviště Český Krumlov, Domova pro seniory Kaplice. Situace je o to vážnější, že v nejbližší době ve městě nový domov důchodců zřejmě nebude. Plánuje se sice výstavba v městské části Vyšný, ale to je zatím pouze návrh zástupců města. Povzbudivou informací pro občany je snaha soukromého sektoru o vybudování

domova pro seniory a plán společnosti Domy s pečovatelskou službou Český Krumlov rozšířit rozvážky obědů do okolních obcí, jako je Přídolí, Mirkovice a další.

V bakalářské práci byla jasně rozlišena sociální služba registrovaná a neregistrovaná. Nelze však chápat neregistrované služby jako podřadné či nekvalitní. Neregistrované služby mohou být dokonce totožné s těmi registrovanými či je mohou doplňovat. Důvodem, proč někteří poskytovatelé nemají své služby zaregistrované je zřejmě skutečnost, že nechtějí plnit složité standardy kvality a spokojí se s neregistrovanou službou. To sice vede k tomu, že nemohou čerpat dotace pro registrované služby, ale zřejmě jim stačí i jiné zdroje, např. z městských rozpočtů a grantů, které jsou vypsány na služby nedefinované v zákoně o sociálních službách či z jiných programů.

Příkladem suplující neregistrované služby na vesnicích je například veřejné stravování v jídelnách zemědělských družstev či jiných firem, které jsou hojně navštěvovány seniory v malých obcích.

Závěr z této práce by se dal shrnout do doporučení vytvořit komunitní plán sociálních služeb pro celou oblast ORP Český Krumlov a začít podrobněji zkoumat sociální potřeby obyvatel českokrumlovská. Poskytování služeb by současně mělo být pružné, aby se bylo schopno přizpůsobovat případné měnící se skladbě obyvatelstva.

Jsem rád, že jsem si toto téma zvolil a věřím, a že by mohlo být inspirací pro zkvalitnění sociální práce v regionu a zajímavým zdrojem informací pro sociální pracovníky českokrumlovského regionu. Současně se domnívám, že je zde prostor pro další výzkum jednotlivých součástí a druhů sociálních služeb.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

JANOŠKOVÁ, K. (Ed.) Metodické a koordinační dovednosti v sociálních službách. 1. Vydání. Ostrava: VCIZP, 2007. ISBN 80-903658-1-7

KRÁLOVÁ, J.; RÁŽOVÁ, E. Sociální služby a příspěvek na péči. 2. vydání. Ostrava: ANAG, 2008. ISBN 978-80-7263-462-0.

MATOUŠEK, Oldřich. et al. *Základy sociální práce*. 1. vyd. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-473-7.

MICHALÍK, J. Smluvní vztahy v sociálních službách. 1. Vydání. Praha: VCIZP, 2008. ISBN 80-903658-1-7

SVATOŠOVÁ, M. Hospice a umění doprovázet. 6., doplněné vydání, Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří. 2008. ISBN 978-80-7195-307-4

Další tištěné publikace

Katalog sociálních služeb ve městě Český Krumlov. Město Český Krumlov, 2008.

2. komunitní plán sociálních služeb na léta 2009/2010. Město Český Krumlov, 2008.

Právní předpisy

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Elektronické zdroje

Adresy v České republice. Ministerstvo vnitra ČR. [online].2010[cit. 2010-02-10]. Dostupné na www: <<http://aplikace.mvcr.cz/adresa/rozsobce/cesky001.html>>.

Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s. [online].2009 [cit. 2010-02-10]. Dostupné na www. <<http://www.icmck.cz/index.php3?submenu=4>>

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o sociálních službách. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. [online]. PSČR, 2006 [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=1102&CT1=0#prilohy>>.

Informace o poskytování příspěvku na péči diabetickým dětem. MPSV. [online]. MPSV, 10.2.2010 [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/8278/10022010.pdf>

Na sociální služby půjde víc peněz. Finance.cz. [online]. MPSV.,2010 [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: <http://www.mpsv.cz/cs/7504>

Odborný sociální pracovník v sociálních službách. [online]. MPSV, 2009 [cit. 2009-02-10]. Dostupné na WWW:<http://portal.mpsv.cz/sz/local/cv_info/ips/ch_povolani/zdravot_sp/odborny_socialni_pracovnik_v_socialnich_sluzbach.pdf>.

Registr poskytovatelů sociálních služeb Ministerstvo práce a sociálních věcí. [online]. 2010 [cit. 2010-02-10]. Dostupné na www: <http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?SUBSESSION_ID=1280310784542_3>.

Strategický plán rozvoje města Český Krumlov. Město Český Krumlov. [online]. 2008 [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW:

<http://obcan.ckrumlov.info/docs/dokumenty/strategic_plan/profil_mesta.pdf>

Tísňová služba DPS Český Krumlov. [online].2009 [cit. 2010-02-6] Dostupné na www:

<http://www.dpskrumlov.cz/?page_id=20>

Seznam zkratk

ČSSZ Česká správa sociálního zabezpečení

DPS Dům s pečovatelskou službou

KPSS Komunitní plán sociálních služeb

MÚ Městský úřad

MPSV Ministerstvo práce a sociálních věcí

O.P.S. Obecně prospěšná společnost

ORP Obec s rozšířenou působností

PNP Příspěvek na péči

ABSTRAKT

Valach, P. Síť sociálních služeb v českokrumlovském regionu. České Budějovice 2010. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce Mgr. Jana Šimečková.

Klíčové pojmy: sociální služby, českokrumlovský region, komunitní plánování, poskytovatelé sociálních služeb, zákon o sociálních službách, dostupnost sociální služby

Má práce se zabývá zákonem o sociálních službách. Práce je zaměřena na mapování sociálních služeb v českokrumlovském regionu. Zabývá se problematikou dostupnosti sociálních služeb v českokrumlovském regionu. Dále je zaměřena na možnosti poskytování sociálních služeb v regionu.

ABSTRACT

Valach, P. The social net of Cesky Krumlov region. Ceske Budejovice 2010. The University of South Bohemia. Theological faculty. Department of practical theology. Supervisor Mgr. Jana Šimečková.

Key conception: social services, Cesky Krumlov region, community planning, social service providers, social services law, social service availability

My thesis deals with the social services law. This work is focuses on the survey of social services for Cesky Krumlov region. It is further engaged in social service availability of Cesky Krumlov region. Next it deals with possibilities of social service providers in the region.

